

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobkyně: **A. J.**, bytem K. V., proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 20.10.2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 č.j. X o *starobní důchod*,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 č.j. X a jemu předcházející rozhodnutí č.j. X ze dne 28.7.2014 se z r u š u j í pro vady řízení a věc se v r a c í žalované k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 20.10.2004 se žalobkyně domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 č.j. X, neboť s ním nesouhlasí, protože dle ní jí žalovanou nesprávně pro stanovení důchodového věku nebyla zhodnocena péče o dítě jejího manžela, které mu bylo svěřeno do péče, přičemž o F., nar. ..., pečovala již od 1.1.1980 přesto, že manželství s jeho otcem uzavřela až ...; trvá proto na tom, že o dítě svého manžela fakticky pečovala od roku 1980 a splňuje tak zákonnou podmínku pro uznání výchovy dítěte svého manžela po dobu pěti roků do dosažení zletilosti dítěte pro stanovení svého důchodového věku; na podporu svých tvrzení žalobkyně uvedla rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4.3.1981, č.j. 11 C 57/81-160 o svěření dítěte do výchovy otce, kde soud uvádí, že s péčí o toto dítě otci pomáhá družka A. Ř., tj. žalobkyně, a také podotkla, že se synem F. do současné doby udržuje bezproblémový vztah syna a matky, kdežto biologická matka se s ním po rozvodu manželství nestýkala; závěrem navrhla zrušení napadeného

rozhodnutí ze dne 9.10.2014 a vrácení věci žalované. (*K žalobě připojila mimo jiné i kopii napadeného a předcházejícího rozhodnutí.*)

*Napadeným rozhodnutím ze dne 9.10.2014 žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 28.7.2014, jímž byla zamítnuta její žádost o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek dle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**), neboť její důchodový věk činí 61 let při přihlédnutí k výchově 1 dítěte, protože její dobu péče o dítě F. J. lze posuzovat až ode dne uzavření manželství žalobkyně s jeho otcem F. J., tj. od ..., tudíž do dosažení jeho zletilosti o něj žalobkyně nepečovala po dobu pěti roků; také bylo uvedeno, že žalobkyně ke dni 1.8.2014, od něhož žádá přiznání starobního důchodu, důchodového věku nedosáhla, neboť její věk činí pouze 59 let a 8 měsíců. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 9.10.2014 bylo zdůrazněno, že důchodový věk žalobkyně činí 61 let a to při zhodnocení výchovy jednoho dítěte J. J., nar. ..., a jelikož tohoto věku nedosáhla k požadovanému datu přiznání starobního důchodu dne 1.8.2014, nesplnila tím jednu z podmínek pro přiznání starobního důchodu; rovněž byl citován paragraf 20 odst. 1 a 2 zákona definující pojem dítě pro účely zákona, kdy pro zohlednění péče o dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se musí jednat o dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu nebo na základě dohody rodičů schválené soudem. Vzhledem ke skutečnosti, že zákon výslovně stanoví, že se musí jednat o dítě manžela, nelze žalobkyni zohlednit dobu péče o F. J. v době od 1.1.1980 do data uzavření manželství, tj. do dne ..., proto pro účely řízení o starobním důchodu a snížení věkové hranice pro dosažení důchodového věku tak byla v souladu s platnou právní úpravou žalobkyni zohledněna výchova pouze jednoho dítěte, když do dosažení zletilosti F. J. o něj žalobkyně nepečovala alespoň po dobu pěti let, proto nebylo námitkám vyhověno.*

Z připojené ověřené kopie pravomocného rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech č.j. 11 C 57/81-15 ze dne 4.3.1981 vyplývá, že jím byl po rozvodu rodičů na základě dohody tehdy nezletilý F. J. svěřen do výchovy a výživy otce a nezl. R., nar. ..., do výchovy a výživy matky J. J., a s výchovou a péčí o syna F. pomáhala v roce 1980 otcí jeho družka A. Ř., tj. žalobkyně.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě dne 15.12.2014 navrhla soudu zamítnutí žaloby, neboť její rozhodnutí je v souladu s platnými právními předpisy, když postupovala dle § 32 odst. 4 a § 20 zákona; dále bylo uvedeno, že žalobkyně s otcem dítěte uzavřela manželství dne ..., proto lze péči o dítě manžela žalobkyni zohlednit až od tohoto data a jestliže péče žalobkyně od uzavření manželství s otcem dítěte netrvala do dosažení zletilosti dítěte alespoň pět roků, pak není splněna podmínka výchovy tohoto dítěte pro určení důchodového věku žalobkyně. Navíc v žádosti o invalidní důchod ze dne 17.5.2010 žalobkyně uvedla osobní péči o dítě manžela od 29.8.1986, tedy její současné tvrzení a čestné prohlášení k péči o dítě manžela v souvislosti s nárokem na starobní důchod je s tímto údajem v rozporu a jeví se jako účelové pro stanovení nižšího důchodového věku.

Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobkyně vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 9.10.2014 bylo žalobkyni doručeno dne 13.10.2014 a obsah spisu odpovídá obsahu napadeného rozhodnutí i vyjádření žalované ze dne 15.12.2014. Dále je

založeno i *rozhodnutí ze dne 10.5.2013*, kdy byl žalobkyni dle § 31 zákona přiznán od 6.8.2013 starobní důchod ve výši 8.275,-Kč a vdovský důchod ve výši 1.552,-Kč, celkem 9.827,-Kč měsíčně (bylo také uvedeno, že dobu péče o dítě F. lze posuzovat až ode dne uzavření manželství s jeho otcem F. J., tj. od 29.8.1987, když do dosažení zletilosti F. o něj žalobkyně nepečovala alespoň po dobu pěti roků); toto rozhodnutí bylo zrušeno *rozhodnutím ze dne 13.6.2013 a řízení bylo zastaveno*, takže žalobkyni nadále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně a vdovský důchod.

K žádosti zdejšího soudu Okresní soud v Karlových Varech zaslal nejprve *originál rozsudku č.j. 11 C 57/81-15 ze dne 4.3.1981*, který nabyl právní moci ohledně výchovy a výživy nezl. dětí R. a F. dne 15.4.1981, a poté i *spis opatrovnického oddělení sp. zn. 20P 129/80*, z něhož např. z protokolu sepsaného dne 23.7.1980 ohledně návrhu na úpravu výchovy a výživy nezletilých dětí s manželem žalobkyně F. J. vyplývá, že v květnu tohoto roku mu manželka (J. J.) dala syna F., takže se o něho od té doby stará společně se svou družkou A. Ř., u níž bydlí a která mu pomáhá při výchově syna, proto požadoval, aby byl F. svěřen do jeho výchovy a výživy a syn R. matce, protože toho by mu matka nedala – toto dítě si jmenovaný nezrušitelně osvojil (*tento návrh byl dne 8.9.1980 vzat zpět z důvodu probíhajícího rozvodového řízení, v němž bylo rozhodnuto rozsudkem ze dne 4.3.1981*); i z dalších zpráv od Městského národního výboru Karlovy Vary např. z 20.7.1984 vyplývá, že o nezl. F. otec pečoval společně s družkou, s níž má nezl. syna, a k péči o nezl. nejsou připomínky; ohledně nezl. F. v tomto spisu již nikdy nebylo konáno.

Žalobkyně podáním ze dne 6.1.2015 setrvala na podané žalobě a vyjádřila nesouhlas s rozhodnutím soudu bez nařízení jednání, neboť požaduje svědectví syna F. o její výchově a dále v podání doručeném soudu dne 15.1.2015 navrhla výslech M. K. (bývalá paní učitelka F.) a JUDr. D. K. (rodinná známá).

Následně *žalovaná v podání dne 2.2.2015* uvedla, že nijak nezpochybňuje tvrzení žalobkyně týkající se doby, kdy fakticky pečovala o dítě muže, s nímž později uzavřela manželství, což nepochybně hodlá prokázat výslechem navržených svědků. Pro stanovení důchodového věku jsou však rozhodné předpisy o důchodovém pojištění, které určují přesně, kdy je podmínka výchovy dítěte podle tohoto zákona splněna a za jakých podmínek lze přihlídnout i k dítěti, které není vlastním dítětem žalobkyně. Pro uznání péče o dítě manžela zákon stanoví, že musí jít o dítě, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu a žena musí být manželkou otce tohoto dítěte. Do doby, než žalobkyně s otcem dítěte uzavřela manželství, mohla sice pečovat o jeho dítě, nejednalo se však o dítě manžela ve smyslu § 20 odst. 2 zákona.

U ústního jednání zdejšího soudu konaného dne 2.4.2015 byli vyslechnuti svědci M. K. (učitelka základní školy) a F. J. (syn zemřelého manžela žalobkyně), což soud považoval za dostačující, kteří potvrdili, že žalobkyně o tehdy nezletilého F. začala pečovat v roce 1980, v jarních měsících, kdy začali žít společně i s jeho otcem, nejpozději začátkem školního roku, tj. v září, kdy jmenovaného v první třídě základní školy začala učit paní M. K., která ho učila prvních pět let školní docházky; vztah mezi žalobkyní a F. byl a stále trvá jako mezi vlastní matkou a synem. Žalobkyně, která setrvala na podané žalobě ještě uvedla, že se se nezakládá

na pravdě, že při podání žádosti o invalidní důchod v roce 2010 uvedla do žádosti, že o F. osobně pečovala od 29.8.1986, protože o něho pečovala od roku 1980, kdy začala žít s jeho otcem a pokud by o něho skutečně pečovala od 29.8.1986, tak by bez problémů lhůtu 5 roků splnila; pokud je tato skutečnost uvedena v žádosti, ona ji nevyplňovala, to dělala pracovnice OSSZ v Karlových Varech a podle data usuzuje, že tam asi chtěli napsat datum sňatku, ale ten byl ... nikoli ...; s otcem F. F. J. žili společně v jejím bytě od začátku roku 1980, F. k nim docházel a i přespával u nich v době, kdy byl s otcem, ale všichni tři začali žít společně od jara 1980 a pokud manžel uváděl v protokolu u soudu, že to bylo od května 1980, ona proti tomu nemá námitek; sňatek s otcem F. uzavřeli skutečně až 29.8.1987 spíš kvůli tomu, že oba již měli za sebou jedno manželství, ale v podstatě tím hlavním důvodem byla skutečnost, že když chodila na třídní schůzky do školy kvůli F., tak vždy bylo potřeba vysvětlovat, proč se jmenuje Ř. a F. J., takže když měl K. nastoupit do základní školy, tak i to byl jeden z těch důvodů k uzavření manželství, aby se se vyhnuli neustálému vysvětlování, proč matka se jmenuje jinak než dítě a jeho otec; nic jim nebránilo v uzavření sňatku, oba byli rozvedení, jí ale tehdy samozřejmě vůbec nenapadlo myslet na nějaký starobní či jiný důchod a informovat se, za jakých podmínek jí budou započítávat pro důchod i péči o nevlastního syna. *Závěrem žalobkyně* požadovala vyhovění žalobě, protože o něho pečovala více jak 10 let do dosažení jeho zletilosti; *zástupce žalované závěrem* ponechal rozhodnutí na úvaze soudu s ohledem na rozhodné skutečnosti.

Dle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., v platném znění, (soudní řád správní – dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, odst. 3 *s.ř.s.* ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu.

Podle § 78 odst. 1 věta první, odst. 3, 4 a 5 *s.ř.s.* je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Zruší-li soud rozhodnutí, vysloví současně, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému, a právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán. Podle § 75 odst. 1 *s.ř.s.* je *pro soud rozhodující skutkový a právní stav*, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci *k datu 9.10.2014*, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první *s.ř.s.*).

Dle § 28 zákona pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně. V § 29 odst. 1 písm. f) zákona je stanoveno, že pojištěnec má nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 30 let a dosáhl důchodového věku v roce 2014. Dle § 54 odst. 1 zákona nárok na důchod vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

Podle § 32 odst. 1 písm. b), odst. 2 zákona důchodový věk činí u žen

1. 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí,
2. 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti,
3. 55 let, pokud vychovaly dvě děti,
4. 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo
5. 57 let, pokud pojištěnci dosáhli tohoto věku do 31. prosince 1995.

U pojištěnců, kteří dosáhnou věkových hranic uvedených v odstavci 1 v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2012, se důchodový věk stanoví tak, že ke kalendářnímu měsíci, ve kterém pojištěnec dosáhl této hranice, se přičítají u mužů dva kalendářní měsíce a u žen čtyři kalendářní měsíce za každý i započatý kalendářní rok z doby po 31. prosinci 1995 do dne dosažení věkových hranic uvedených v odstavci 1, a za důchodový věk se považuje věk dosažený v takto určeném kalendářním měsíci v den, který se číslem shoduje se dnem narození pojištěnce; neobsahuje-li takto určený měsíc takový den, považuje se za důchodový věk ten věk, který je dosažen v posledním dni takto určeného kalendářního měsíce.

V souladu s citovaným ustanovením § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. přezkoumal zdejší soud obsah napadeného rozhodnutí žalované z hlediska zákonnosti, zejména z hlediska ustanovení § 54 zákona i s ohledem na ustanovení § 67 i § 68 odst. 1 až 3 zákona č. 500/2004 Sb., **správní řád**, v nichž je mimo jiné uvedeno, že rozhodnutím správní orgán v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá, nebo v zákonem stanovených případech rozhoduje o procesních otázkách. Rozhodnutí se vyhotovuje v písemné formě a obsahuje výrokovou část, odůvodnění a poučení účastníků. V odůvodnění se uvedou důvody výroku rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků.

V této věci se žalobkyně podanou žalobou domáhá zrušení napadeného rozhodnutí ze shora uvedených důvodů. Soud pak na základě všech shora zjištěných skutečností v této věci dospěl k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 je důvodná*. V této věci soud shledal žalobu žalobkyně důvodnou zejména s přihlédnutím k rozsudku *Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.2002* sp. zn. 2 Cao 16/2000 i *Nejvyššího správního soudu ze dne 10.9.2013* č.j. 3 Ads 134/2012-23, neboť si žalovaná nesprávně v této věci vyhodnotila zjištěné skutečnosti, jelikož žalobkyně začala pečovat o tehdy nezletilého syna F. nejméně od května 1980, tedy o něho pečovala i v době, kdy nabyl právní moci rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech č.j. 11 C 57/81-15 ze dne 4.3.1981, přičemž právní moci ohledně výchovy a výživy nezletilých dětí R. a F. nabyl dne 15.4.1981, když v té době bylo F. 7 let 2 měsíce a 2 dny, tedy žalobkyně o něho pečovala až do jeho zletilosti více jak 10 let. Jak již vyložil ve svém rozsudku Vrchní soud v Praze, žalobkyně zcela vyhověla dikci zákona, když skutečně vychovávala dítě manžela, kterému bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu, přičemž zákon výslovně nepožaduje, aby manželství existovalo ihned od počátku výchovy a nevylučuje případ, že k uzavření sňatku dojde později (v této věci ...), čímž je předchozí stav osobní péče o dítě manžela postaven na roveň osobní péče o toto dítě v době trvání manželství, neboť zákonný požadavek, aby šlo o dítě manžela je tím splněn.

Rovněž tak je splněn požadavek, že dítě bylo rodiči dítěte svěřeno pravomocným rozhodnutím soudu, jímž byla schválena dohoda rodičů ohledně výchovy a výživy jejich dětí, jak je zcela zřejmé ze shora uvedeného.

S ohledem na zjištěné rozhodné skutečnosti shora uvedené *soud zrušil napadené rozhodnutí* žalované ze dne 9.10.2014 i jemu předcházející rozhodnutí ze dne 28.7.2014 *pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení*, jak vyplývá z výroku I. rozsudku (§ 78 odst. 1, 3-5), jelikož žalovaná si nesprávně v této věci vyhodnotila zjištěné skutečnosti ve smyslu shora uvedeného, což představuje vady řízení. ***Žalovaná tedy výrazně pochybila a poškodila žalobkyni na jejích právech nepřiznáním požadovaného starobního důchodu od 1.8.2014 podle § 28 zákona na základě její žádosti, která při započtení péče o F., syna zemřelého manžela, důchodového věku dosáhla dne 1.8.2014, neboť se jednalo o syna manžela, o něhož pečovala více jak 10 let, neboť ze znění příslušného paragrafu zákona nevyplývá požadavek, aby se po celou dobu péče jednalo o dítě manžela.*** Rozhodné skutečnosti o době péče vyplývají jednak z odůvodnění citovaného rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech i příslušného soudního spisu, dále pak i z výsledku slyšených svědků. Je tedy nanejvýš vhodné, aby v této věci žalovaná svá pochybení napravila, když žalovaná shromážděné podklady pro vydání rozhodnutí nesprávně vyhodnotila.

Žalovaná proto ve věci znovu rozhodne a bude nepochybně vycházet mimo jiné i ze základních zásad činnosti správních orgánů obsažených ve správním řádu (zejména v § 2 až 8), čímž bude realizovat rozsudek Krajského soudu v Plzni sp.zn. 16Ad 88/2015 ze dne 2.4.2015, přičemž výrok (a rovněž i odůvodnění) vydaného rozhodnutí bude zcela v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a rovněž i s odpovídajícími ustanoveními příslušného zákona a prováděcích předpisů.

Soud ještě podotýká, že **právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z ustanovení § 78 odst. 5 s.ř.s., proto vyjádřený právní názor soudu bude respektovat a vydá nové rozhodnutí o žádosti žalobkyně o starobní důchod, kdy zohlední prokázanou skutečnost, že žalobkyně pečovala o dvě nezletilé děti F. aj. po zákonem stanovenou dobu a tudíž její důchodový věk činí 59 roků a 8 měsíců, kterého tedy dosáhla 1.8.2014.**

O náhradě nákladů řízení (výrok II.rozsudku) bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 věta první s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně, která měla ve věci plný úspěch, však náhradu nákladů řízení nepožadovala.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. ***Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.***

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a

kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 2. dubna 2015

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně